

Gotlands kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter prioriterad tillsyn i Alléskolan
belägen i Gotlands kommun

Tillsyn i Alléskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Gotlands kommun under våren 2015. Alléskolan besöktes av Skolinspektionen den 17 och 18 mars 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Av Skolverkets nationella statistik framgår att andelen elever som nådde kravnivån på de olika delproven i det nationella ämnesprovet i matematik läsåret 2013/2014 varierade från cirka 86 till 96 procent. På sex av de sju delprovet var andelen elever som nådde kravnivån högre på Alléskolan än motsvarande andel för riket. I ämnesprovet i svenska samma läsår varierade andelen elever som nådde kunskapskraven i de olika delproven mellan cirka 89 till 96 procent. På fem av åtta delprov var andelen elever som nådde kunskapskraven högre än motsvarande andel för riket.

Årskurs 6

Den genomsnittliga betygspoängen för respektive ämne läsåret 2013/2014 var högst i ämnet bild 15,5 och lägst i ämnet historia 12,5, motsvarande genomsnittliga betygspoäng för riket samma läsår var 13,5 (bild) och 12,8 (historia).

Trygghet och studiero

Av de intervjuer och lektionsbesök Skolinspektionen genomfört vid tillsynen framgår inget annat än att studieron på skolan är god och det bedrivs ett aktivt värdegrundsarbete på skolan för att motverka kränkande behandling.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2015-10-30
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2015-10-30

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande. Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens utredning visar att det systematiska kvalitetsarbetet på skolan behöver utvecklas. Skolans personal behöver, under rektorns ledning, systematiskt analysera exempelvis kunskapsresultat för att kunna identifiera vilka utvecklingsbehov verksamheten har. De åtgärder som identifieras ska grunda sig i de behov som finns på skolan och åtgärderna ska formuleras konkret och vara möjliga att följa upp för att mäta effekten av dem.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Gotlands kommun att senast den 30 oktober 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Gotlands kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärd behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Ge eleverna tillgång till studie- och yrkesvägledning.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska eleverna i grundskolan ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför framtida val av utbildnings och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

På Alléskolan finns det ingen studie- och yrkesvägledare. Lärarna uppger vid intervju att de på skolan inte har en övergripande plan för hur lärarna ska arbeta med studie- och yrkesvägledning i undervisningen. Vid intervju med eleverna framkommer att eleverna i årskurs 6 får information om hur det är att börja i årskurs 7. Eleverna uppger vidare att de inte har arbetat kring olika yrken i undervisningen i de samhällsorienterande ämnena.

Vid intervju med rektorn framkommer det att det i kommunen finns en organisation kring studie- och yrkesvägledningsfrågor som fokuserar resurserna till årskurserna 7-9. Rektorn uppger att de lärare som undervisar i de samhällsorienterande ämnena har i uppdrag att ta upp dessa frågor inom ramen för sin undervisning. Det finns inte någon övergripande planering för hur detta ska utföras på skolan.

Även om lärarna i de samhällsorienterande ämnena har i uppdrag att ta upp frågor om studie- och yrkesvägledning inom sina ämnen, visar intervjuer med både elever, lärare och rektor att det på skolan saknas en övergripande planering och struktur för arbetet. Skolinspektionen bedömer att eleverna därmed inte tillförsäkras den vägledning inför framtida studie- och yrkesval som de har rätt till.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Alléskolan inte uppfyller de krav som ställs i författningarna, föreligger skäl att förelägga Gotlands kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa konstaterade brist.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden.

Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Gotlands kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Utifrån analys av verksamhetens resultat besluta om åtgärder i syfte att utveckla verksamheten så att eleverna ges möjlighet att nå längre i sin kunskapsinhämtning.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) innebär systematiskt och kontinuerligt arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen. Vidare bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

På planeringsdagarna vid läsårets start i augusti arbetar, enligt rektorn, personalen med att analysera de kunskapsredovisningar, där resultat redovisas per årskurs och ämne, som skolan skickar in till kommunens förvaltning. Målet är enligt rektorn att analysera resultaten och se tendenser. Utifrån analysen formuleras områden som skolan ska arbeta med under kommande läsår. Dessa arbetsområden redovisas till förvaltningen i september i kvalitetsrapport 1. Utöver skolans egna arbetsområden har kommunen formulerat två kommunövergripande arbetsområden.

Lärarna uppger vid intervju att rektorn presenterar elevernas resultat jämfört med övriga elever i kommunen. Lärarna uppger vidare att rektorn däremot inte har några tydliga förväntningar på att rektorn vill ta del av resultatet av lärarnas diskussioner om kunskapsresultaten på skolan. Rektorn å sin sida uppger i intervju att lärarna ska analysera kunskapsresultaten för att se om det finns några avvikelser i materialet. Skolinspektionen bedömer att det samlade kunskapsresultatet inte blir föremål för en gemensam analys av skolans personal och rektorn. De saknar därmed nödvändiga underlag för beslut om åtgärder. Detta medför också att skolan saknar en gemensam förståelse för de bakomliggande orsakerna för kunskapsresultaten.

Skolinspektionen har tagit del av Alléskolans dokumenterade kvalitetsarbete i form av "kvalitetsrapport 1" och kan konstatera att de finns fem arbetsområden identifierade i denna rapport. Tre av arbetsområdena har skolan identifierat som utvecklingsområden och två är kommunövergripande. Tre områden som skolan ska fokusera extra på under innevarande läsår är inkluderande arbetssätt, Skolverkets bedömningsportal och förbättrad läsförmåga i en av skolans årskurser. I kvalitetsrapport 1 finns inte tydligt beskrivet varför just dessa tre arbetsområden har bedömts vara centrala i arbetet med att utveckla verksamheten på skolan. En del av de åtgärder som föreslås är av allmän karaktär som att "olika metoder sprids", och att "kollegialt lärande uppmuntras".

Skolinspektionen bedömer att det systematiska kvalitetsarbetet på Alléskolan behöver utvecklas på så sätt att en analys av kunskapsresultaten ligger till grund för beslut om vilka åtgärder som ska sättas in för att utveckla verksamheten så att eleverna ges möjlighet att nå längre i sin kunskapsinhämtning. Genom att skolan skapar en gemensam förståelse för de bakomliggande orsakerna till kunskapsresultaten blir beslutade åtgärder mer kopplade till verksamhetens behov. Det är angeläget att verksamheten finner adekvata åtgärder så att elevernas kunskapsresultat ständigt förbättras.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Alléskolan inte uppfyller de krav som ställs i författningarna, föreligger skäl att förelägga Gotlands kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa konstaterade brist.

Övriga arbetsområden***Undervisning och lärande***

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper, intressen och lärstilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital

teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

Beslut

2015-05-19
10 (12)

Dnr 43 - 2015:1406

På Skolinspektionens vägnar

Katarina Håkansson
Beslutsfattare

Jesper Molin
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Alléskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektionen grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Beslut

2015-05-19
12 (12)

Dnr 43-2015:1406

Bilaga 2: Fakta om Alléskolan

Alléskolan är en kommunal grundskola med årskurserna 2-6. Skolan är belägen i Visby i Gotlands kommun. Skolan leds av en rektor som även är rektor på den närliggande Humlegårdsskolan med förskoleklass och årskurs 1. Vid tiden för tillsynsbesöket gick 158 elever i grundskolan.

Verksamheten vid fritidshemmet redovisas och bedöms i ett separat beslut.